

Den Haag, woensdag 24 mei 2023

Geachte bestuurders, beste vakgroep- en commissieleden,

Deze en volgende week beleggen alle organisaties die deelnemen aan de hoofdtafel van het landbouwakkoord een bestuurlijke consultatie. Vandaag heeft het LTO bestuur de voorstellen en teksten uit de huidige versie van het landbouwakkoord besproken met vakgroep-voorzitters en portefeuillehouders.

Vanuit onze vakgroep-voorzitters en portefeuillehouders was er unaniem instemming met de lijn die het LTO-bestuur hanteert. Een lijn die we eerder vandaag nog met leden gedeeld hebben in een [ledenbericht](#): de huidige teksten bieden op belangrijke thema's onvoldoende perspectief voor agrarische sectoren. Wij hebben – tijdens en na de zogenaamde “nacht van Ockenburgh” – benoemd op welke onderwerpen er wat ons betreft nog grote stappen gezet moeten worden. Het kabinet is nu aan zet om die handschoen op te pakken. Naast de vier thema's zoals we die ook de voorbije tijd al gecommuniceerd hebben, was er vanuit veel sectoren en commissies ook meer breed gefundeerde kritiek op de huidige tekstvoorstellen. Een stevig gedeeld kritiekpunt is het feit dat toekomstige verplichtingen voor agrarische sectoren in beton gegoten zijn, inclusief de consequenties die volgen als doelen niet gehaald worden, terwijl maatregelen die daar tegenover staan om boeren en tuinders te ondersteunen bij de transitie steevast blijven steken op het niveau van voornemens en intenties.

Perspectief

Waar kritiek in de kern op neerkomt, is dat de huidige voorstellen boeren en tuinders niet genoeg toekomstperspectief bieden. Om doelen te halen, moeten boeren en tuinders maatregelen nemen die tot hogere kostprijzen leiden voor ons voedsel. Maar in het winkelschap concurreren deze producten met buitenlandse producten die *niet* aan deze eisen hoeven te voldoen – en dus tegen lagere kostprijzen geproduceerd worden. Keurmerken kunnen wel in het Nederlandse schap worden geïntroduceerd, maar niet in andere landen. Terwijl de Nederlandse land- en tuinbouw produceert voor een open Europese markt. Kortom, het is *echt* noodzakelijk om binnen Europa tot een 'level playing field' te komen: dezelfde kwaliteitseisen voor binnen- én buitenlands voedsel. Maar feitelijk gezien is er in Europa géén level playing field. Daarmee ontbreekt een robuust verdienmodel voor Nederlandse boeren en tuinders – terwijl dat de kern van een akkoord zou moeten zijn. Boeren kunnen hun economische toekomst niet afhankelijk maken van wensdenken zonder zicht op succes. Op het gebied van inkomenszekerheid moeten – over de volle breedte – de komende weken nog grote stappen worden gezet; door financiële ondersteuning van agrariërs die transitie-investeringen doen, door bijdragen van markt- en ketenpartijen, door gegarandeerde langjarige financiering van landschapsdiensten zoals agrarisch natuur- en landschapsbeheer, etc..

Doelsturing

Perspectief ontbreekt ook ten aanzien van de noodzakelijke systeemwijziging van beleid dat focust op voortdurende middelenvoorschriften naar landbouwbeleid gericht op doelsturing voor boeren en tuinders. LTO is voorstander van beleid dat kijkt naar bedrijfsspecifieke emissies. Die kunnen worden gemeten en daarop kunnen boeren sturen. Wat ons betreft moet dit worden uitgewerkt in een 'afrekenbare stoffenbalans': laat boeren en tuinders weten welke doelen ze moeten bereiken en geef hen ruimte om daar zelf invulling aan te geven. Dit thema is aan de onderhandelingstafel nog volop in beweging. Het kabinet kijkt helaas naar de introductie van nieuwe, sturende middelvoorschriften als GVE- en graslandnormen. Wij vinden dat het kabinet volledig op het verkeerde spoor zit met die norm. Op dit punt dient echt meer ruimte te ontstaan; het is onevenwichtig. En zoals bekend: voor LTO is het een harde randvoorwaarde dat PAS-melders en interimers zicht hebben op een oplossing voor legalisatie.

We kijken terug op een waardevol gesprek. Het heeft ons gesterkt in de overtuiging dat we stevig vol moeten houden op de ingeslagen weg: blijven benadrukken dat boeren en tuinders een landbouwakkoord uiteindelijk zullen afwegen op *de* centrale vraag: biedt dit akkoord boeren en tuinders perspectief om ook in de toekomst een gezond bedrijf te draaien, met ruimte voor ondernemerschap, ondersteuning in het transitieproces en garantie op een goed verdienmodel. Een positief antwoord op die vragen is noodzakelijk voor herstel van vertrouwen tussen de agrarische sector en de overheid.

Vriendelijke groet,

Sjaak van der Tak
Voorzitter LTO

Hans Van den Heuvel
Directeur LTO